

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

■ Mesečna priloga »Prosveta« ■

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisev ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

NJ. VEL. KRALJ ALEKSANDER I.

JUGOSLOVANSKEMU NARODU!

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4. popoldne v Marseillu kot žrtev podlega atentata. S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo za mir, radi katerega se je napotil v zavezniško Francijo. Na prestol kraljevine Jugoslavije je po členu 36. ustave stopil njegov prvorojeni sin Nj. Vel. kralj Peter II. Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi člena 45. ustave kraljevsko oblast, je sklicala narodno predstavništvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v zmislu člena 59. in člena 42. ustave.

S svojimi zadnjimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem rodoljubju zapustil našemu narodu tole sporočilo:

„Čuvajte Jugoslavijo!“

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovanski narod, da to sveto zapoved zvesto in spoštljivo izpolni.

V Beogradu, dne 9. oktobra 1934.

Predsednik ministrskega sveta M. T. Uzunović, s. r.; kmetijski minister in zastopnik zunanjega ministra dr. Dragutin Kojić, s. r., prosvetni minister dr. Ilija Šumenković, s. r., pravosodni minister Božidar Maksimović, s. r., minister za telesno vzgojo naroda dr. Grga Andjelinović, s. r., minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović, s. r., finančni minister dr. M. Djordjević, s. r., minister za gradnje dr. Stjepan Srkulj, s. r., notranji minister Živojin Lazić, s. r., minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. F. Novak, s. r., minister vojske in mornarice armijski general M. Milovanović, s. r., minister za gozdove in rudnike dr. Ulmansk, s. r., prometni minister Ognjen Kuzmanović, s. r.

KRALJEVA OPOROKA

Beograd, 10. oktobra.

Sestavljeno v kraljevskem dvoru na Belgradu, dne 9. oktobra 1934 ob 20. uri.

Na povabilo Njegovega kraljevskega Visočanstva kneza Pavla so prišli v dvor: predsednik ministrskega sveta g. Nik. T. Uzunović, upravnik dvora g. Manojlo Lazarević in poveljnik kraljeve garde armijski general g. P. R. Živković. Prisoten je bil tudi prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general g. Mil. J. Ječmenić.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je sporočil prisotnim, da je od zunanjega ministra g. Bogoljuba Jevtića in maršala dvora g. Dimitrijevića prejel iz Marseilla brezjavno poročilo o atentatu na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in da je Nj. Vel. kralj podlegel.

Po tem sporočilu je Nj. kraljevsko Visočanstvo knez Pavle izročil predsedniku ministrskega sveta g. N. Uzunoviću v prisotnosti gori navedenih kuverto z napisom:

»To je lastnoročna listina, ki sem jo napisal na osnovi člena 42. ustave kraljevine Jugoslavije od 3. septembra 1931. leta.

Aleksander.«

G. ministrskemu predsedniku!

Ta kuverta je zaprta in zapečatena z dvema pečatoma iz rdečega voska, na katerih je vtisnjen grb kraljevega doma.

Predsednik ministrskega sveta g. N. T. Uzunović je v prisotnosti Nj. kraljevega Visočanstva kneza Pavla in gori navedenih odprl kuverto in v njej našel na modri poli konceptnega papirja akt, podpisan lastnoročno po Nj. Vel. kralju, ki se glasi:

»Sestavljeno 5. januarja 1934. leta na Bledu.

Po svobodni volji in v svojem najboljšem prepričanju, da s tem najbolje služim intere-

som svoje mile domovine, kraljevine Jugoslavije, svojega dragega naroda in svojega kraljevskega doma:

Odrejam na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije, da za primer, da prestolonaslednik iz vzrokov naštetih v čl. 41. ustave, ne more vršiti kraljevske oblasti, vrše namestniško oblast:

1. Nj. kraljevo Visočanstvo knez Pavle Karadorde;

2. dr. Radenko Stanković, senator in minister prosvete;

3. dr. Ivo N. Perović, ban savske banovine.

Kot namestnika za kneza Pavla določam armijskega generala Vojislava Tomića, poveljnika Beograda;

kot namestnika za dr. Radenka Stankovića določam Jovana Banjanina, senatorja; kot namestnika dr. Perovića določam dr. Zeca, senatorja.

Ta akt sem napisal in podpisal lastnoročno v dveh izvirnikih, od katerih bo enega hranila Nj. Vel. kraljica, drugega predsednik ministrskega sveta.

Oba izvoda tega akta sta kuvertirana in zapečatena z mojim podpisom.

Aleksander Karadordević, kralj Jugoslavije.

Temu protokolu se priloži pravkar navedeni akt od 5. januarja 1934. leta z Bleda.

Pričitali smo in overovali:

Pavle, s. r., predsednik min. sveta Nikola T. Uzunović, uprav. mesta Beograda Man. Lazarević, poveljnik kraljeve garde Peter R. Živković, I. adj. Nj. Vel. kralja diviz. general N. J. Ječmenić.

Iz kabineta predsednika min. sveta št. 220 od 9. oktobra 1934. leta.

Umrl je kralj

Umrl je kralj in naša srca so zaplakala. Vso domovino, ves narod je prevzela neizmerna bol. Duše vseh državljanov so potrte in milijoni zvestih podanikov obokujejo tragično usodo svojega ljubljenega vladarja.

Zločinska roka je dvignila svoje morilsko orožje in prinesla smrt Nj. Vel. kralju v trenutku, ko je stopal na francoska tla, kamor je prihajal kot glasnik miru in glasnik bratske sloge med narodi.

Vsi čutimo neizmerno bol ob vesti, da je moral umreti On, ki je neizmerno ljubil svoj narod, ki je neizmerno ljubil svojo domovino. Vse življenje je žrtvoval za dobrobit Jugoslavije, vse delo je posvetil za napredek in v korist naroda. Kako težko je prizadeta naša domovina, kako zelo občuti to težko izgubo vsak posamezni državljan izpričuje spontano žalovanje vsega naroda.

Nj. Vel. kralj Aleksander I. je bil največji pobornik narodne prosvete in pokrovitelj vsega kulturnega napredka, kar je tudi dokazoval z besedami in dejanji ob vsaki priliki. In mi učitelji smo gledali v Njem svojega vzornika, svojega buditelja in vodnika.

Ob tej priliki obnavljamo Njegovo pismo naslovljeno 20. 8. 1931 na učiteljsko stvo Jugoslavije:

Učiteljstvo ob smrti Nj. Vel. kralja

Globoka žalost, ki je zajela radi tragične smrti našega blagopokojnega vladarja kralja Aleksandra Prvega vso državo in ves jugoslovanski narod, nam narekuje, da odgovorimo na nadaljnje vse stanovske prireditve in društvena zborovanja. V tem času največje boli in najtežje preizkušnje se bomo zvesti oporoki svojega kralja, posvečali zgolj zaupani nam mladini in jo učili one velike in predane ljubezni do domovine, ki je pripravljena vsak čas tudi na najtežje

žrtve. Zavest izvajanja oporoke blagopokojnega vladarja nam bo tešila v teh usodnih dneh našo bol. Istočasno pa bomo s tem delom na najlepši način izkazali svojo vdanost novemu kralju Petru Drugemu.

Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

Fr. Završanova, s. r. Metod Kumelj, s. r.
Podpredsednica: Tajnik:

Delo Pomladka Jadranske straže v prošlem šolskem letu

Da informiramo učiteljstvo o delu velikega pokreta Pomladka Jadranske straže, ki je zavzel toliko razmah osobito med slovensko šolsko mladino, bomo v nekoliko člankih prinesli izvečke iz poročila Oblastnega odbora JS v Ljubljani na skupščini dne 3. junija t. l. v Celju.

Uredništvo.

Intenzivnejše delo za organiziranje mladine v okrilju Jadranske straže je pričelo takoj po uspešni oblastni skupščini JS v Novem mestu v aprilu 1933. leta. Imenovana skupščina je dala pri nas jadranskemu pokretu novih smernic in pobud, ki so kaj hitro pokazale pričakovane uspehe.

Takoj prvo leto se je organiziral PJS na 435 šolah v banovini ter štel 46.926 članov, ki pa so bili po pretežni večini le idejni člani, to je brez plačevanja članarine.

Ob pričetku lanskega šolskega leta Sekcija PJS ni več priznala brezplačnega članstva, hoteča s tem pri mladih stražarjih po-

udariti pomen in važnost društva ter jim z moralno obveznostjo vcepiti spoštovanje do organizacije. Tudi pravila ne dopuščajo brezplačnega članstva. Članarina je znašala po pravilniku 0,5 Din mesečno, znižala pa se je tudi na 0,25 Din oziroma v izjemnih primerih celo na 2 Din letno. Članarina je nedotakljiva last vsakega posameznega Podmladka. Članstvo je zaradi tega ukrepa v prvih mesecih vidno padlo in štel 1. decembra lanskega leta le 34.590 članov.

Pričelo je podrobno delo z živahnim dopisovanjem za obstoječimi Pomladki kot tudi s šolami v banovini. Dajale so se smernice za uspešno in razgibano društveno delovanje, za prirejanje akademij ter kritje članarine ubožnim članom iz čistih dohodkov društvenih prireditev. Sekcija se je na osmih sejah posvetovala ter razglabljala vprašanje napredka mlade organizacije. S šestimi okrožnicami in nad dva tisoč posameznimi dopisi je bila v stalnem stiku s svojimi Pomladki, ki so rastli in se množili iz dneva v dan.

Osebnim stikom s Pomladki je posvečala Sekcija še posebno pozornost. Kjer sta se le nudili prilika in možnost, je obiskal sekcijski tajnik Viktor Pirnat mlade stražarje ter jih s predvajanjem skioptičnih slik navduševal za naše morje in pomorstvo ter svobodno domovino. Predavanjem so se pridružila tudi posvetovanja z učiteljstvom o napredku organizacije in o težnjah mladih čvarjev našega morja. V Ljubljani sta poleg društvenega tajnika predavala Pomladkom tudi gg. Hubert Marjanović, tajnik učiteljske šole, in Viktor Rom, nastavnik meščanske šole. Sekcija je priredila v preteklem šolskem letu širok banovine 35 skioptičnih predavanj o našem morju, ki se jih je udeležilo 67 Pomladkov z nad 10.000 poslušalci, člani PJS. Na višje organiziranih šolah pa so imeli poverjeniki PJS v svojem delokrogu tudi sami slična predavanja, tako da je v sliki in besedi občudovala naše morje in se ogrevala zanj vsaj tretjina članov PJS.

V tekočem šolskem letu, ko bo Sekcija razpolagala že z lastnim projekcijskim aparatom in z lastnimi slikami, se bodo vršila predavanja članom PJS sistematično in po programu ter predvsem Pomladkom na podeželskih šolah, ki sicer nimajo prilike videti in čuti kaj sličnega.

Skrbno prizadevanje Sekcije PJS za podvig pomorske miselnosti med našo mladino najbolj dokazujejo številke:

28. junija 1933. je bilo organiziranih 435 Podmladkov s 46.926 člani, po pretežni večini idejnimi člani;

1. maja 1934. je bilo med 915 šolami v banovini samo še 298 šol brez organizacije PJS, dočim se je mlada naša organizacija uspešno razvijala na:

550 osnovnih šolah	50.034 članov PJS
39 meščanskih šolah	5.130 "
15 srednjih šolah	7.169 "
4 učiteljskih šolah	874 "
6 strokovnih šolah	928 "

Skupno na 616 šolah 64.135 članov PJS. Po skupščini je vposlalo poročila še nekaj šol, tako da je štela nova mladinska organizacija v lanskem šolskem letu 634 Podmladke z nad 65.000 člani.

PJS je organiziran na vseh srednjih in učiteljskih šolah v banovini, le eno meščansko šolo; nekoliko strokovnih šol in pičlo tretjino osnovnih šol pogreša organizacija še v svoji sredi. Vabi jih iskreno v svojo sredo in njim bo posvečena njena največja briga. Vplačano članarino in druge dohodke, ki so izključna last vsakega Pomladka, porablja Pomladki za podporo siromašnih članov pri izletih na morje, letovanju na morju ali tudi v druge socialne svrhe v smislu društvenih pravil. Mladina se tako kaj lepo vzgaja k samopomoči in ljubezni do bližnjega.

Na tisoče Pomladkarjev si je nabavilo društvene znake in članske izkaznice, ki so za naše Pomladkarje izdane v slovenskem jeziku in naslovna stran opremljena s sliko pokrovitelja JS Nj. Vel. kralja Petra II. v kroju Jadranske straže.

Mnogi Pomladki so medsebojno kar tekmovali v razprodaji društvenih kolkov in razglednic, izdanih in založenih v korist socialnemu skladu. Mladi stražarji so s tem nekaj pridobili svoji društveni blaginji, še več pa pomogli širenju idej JS in njenem socialnem skladu, ki je prvenstveno namenjen njim, zgraditvi njihovega doma ob Jadranu ter izletom in letovanju siromašnih Pomladkarjev. O tem podrobneje prihodnjič.

Tudi napisne table, ki dičijo vhode šolskih poslopj in poslovne prostore krajevnih odborov JS, se prodajajo v korist socialnemu skladu in ni Pomladka v banovini, ki bi bil odklonil tako tablo, viden znak narodne zavesti in ljubezni do morja, s katerim je prešinjena tamošnja mladina. Vneto vadijo na večini slovenskih šol himno Jadranske straže, marsikje pa si urijo telesa tudi ob zvokih barvite V. Parmove koračnice JS.

Svojo veliko privrženost organizaciji so pokazali vsi naši Pomladki o priliki letošnjega »jadranskega tedna«, ko so proslavljali naše morje po vseh šolah in na izredno lep način. Ljubljanski Pomladkarji so za imenovani teden izdelali 271 letakov za tombolo JS. Letaki so bili ocenjeni od umetniške žirije, obstoječe iz gg. akad. slikarja Jakaca, prof. Coticča in nast. Kernca. Podeljenih je bilo pet odličnih ter 17 prvih nagrad v obliki knjig in albumov pomorske vsebine. Po eno brošuro s posvetilom Obl. odbora JS pa je prejel vsakdo, ki je vposlal letak.

Za letošnji kongres JS bodo v I. okrožnici razpisana slična dela, ki naj se jih udeležijo vsi Pomladkarji v banovini. Tudi ta dela bodo ocenjena in nagrajena ter razstavljena o priliki kongresa na velesesjmu.

Enako vneto so ljubljanski Pomladki spomlad sodelovali pri razprodaji tombolskih listkov. Razpečali so jih okoli 32.000 po 10% odtglaju za lastno blagajno izročili Sekciji Din 57.941,70, ki so šli tudi v socialni sklad.

Stremljenje Sekcije PJS so vneto podpisali vsi naši mladinski listi »Naš rod«, »Omladina«, »Razori«, »Vrtec« in »Zvonček« ter posvečali mlademu pokretu veliko pozornost. Enako je s simpatijami spremljalo delo Sekcije in Oblastnega odbora JS naše dnevno časopisje ter strokovni tednik »Učiteljski tovariš«. Oblastna skupščina je izrekla vsem svojo najiskrenejšo zahvalo s prošnjo za nadaljnjo podporo in sodelovanje.

Mladina kaj rada prebira snov o morju in pomorstvu in Sekcija PJS je temu njenemu nagibu pozorno sledila ter pošiljala Pomladkom pomorske revije, knjige in koledarčke JS. Pridobila je tudi mnogo šol, da so svojim Pomladkom naročile revijo »Pomladak Jadranske straže« ali »Jadranska straža« ter kolo pomorske knjižnice. Žal je v slovenskem jeziku še veliko pomanjkanje pomorske literature! Tudi v naših učnih knjigah bi moralo dobiti naše morje in pomorstvo primerno in odgovarjajoče mesto.

Zadregi s snovjo za prireditve Pomladkov hoče Izvršni odbor JS v Splitu odpomoči z izdajo posebne knjige, kjer bo tudi slovenski del primerno zastopan.

Organizirana mladina se je navajala, naj piše v lastno oficalno glasilo »Pomladak Jadranske straže« ter so se dosegli lepi uspehi. Na mnogih zavodih je učiteljstvo samo bodrilo mladino k opisovanju vtisov z morja in sličenemu ter najboljše naloge nagradilo. Sekcija je v ta namen poklonila interesiranim Pomladkom več knjig Mohorjeve izdaje »Naše morje«.

Banovinska sekcija JS si je nabavila celo zalogo te krasne knjige in tudi kraljevska banska uprava, ki ve ceniti trud in napor mlade organizacije, je v ta namen poklonila Oblastnemu odboru JS petsto izvodov naši mladini tako prebrne knjige. S knjigo »Naše morje« bodo vsako leto nagrajeni najbolj delovni Pomladki in tudi posamezni najboljši člani.

K sklepu svojega skupščinskega poročila pravi Sekcija PJS:

»V prvem letu resnega udejstvovanja smo se mnogo naučili in pridobili izkušnje bomo s pridom uporabljali prihodnje poslovno leto, ki bo za nas osobite važnosti, ker nas čaka čez leto dni v beli Ljubljani skupščina Jadranske straže. Če nikdar, tedaj moramo pokazati svojo veliko nacionalno zavest in društveno zrelost. Pritegniti moramo v našo sredo šole vseh kategorij in pridobiti vse, ki danes še omahujejo, ter povečati naše ne več skromne vrste. Tisoči mladih stražarjev in čuvaric morja naj v predpisanih krogih s čepicami in zastavicami preplavijo ljubljanske ceste, ne daleč od izgubljenega dela našega morja, ki mu hočemo tudi v bodoče posvetiti vso našo skrb in do koder naj odjekne krik stotisoč mladih grl:

»Vse za Jadran, a Jadran za nič!«

In tudi v tem uspehu bo narod videl svojega učitelja!

Viktor Pirnat.

Splošne vesti

SMRT ZASLUŽNEGA ŠOLNIKA

V nedeljo je umrl v St. Vidu nad Ljubljano upokojeni višji šolski nadzornik gospod Josip Novak, star 64 let. Pokojni je bil vsem kot predstojnik ves čas svojega službovanja najboljši tovariš. Kot višji šolski nadzornik je ocenjeval učitelje vedno strokovnjaško in blagohotno tovariško ter se ni nikdar menil za naziranja. Njegova objektivnost se je posebno izkazala tedaj, ko je služboval na politično eksponiranem kočevskem področju. Bil je vedno vnet zagovornik vseh interesov učiteljskega stanu, poleg tega pa tudi najboljši stanovski tovariš in ljubezniv družabnik. V pedagoškem pogledu je bil vedno na višku in vzornik vsem mlajšim tovarišem.

Po rodu je bil Ljubljčan in je tudi v Ljubljani leta 1889. dovršil učiteljske ter nastopil prvo učiteljsko službo na Dobrovi. Služboval je tudi na Brezovici pri Ljubljani in dalje časa na rudarski šoli v Idriji, od koder je prišel za okrajnega šolskega nadzornika v Kočevje še pred vojno, kjer je ostal, dokler ni bil imenovan za višjega šolskega nadzornika. Med tovariši in vsemi drugimi, ki so ga poznali, je bil priljubljen in ohranil si je med njimi tudi najbližji spomin.

Slava njegovemu spominu.

— Odlikovanje mladine v Sv. Križu pri Kostanjevici. Francoski konzul iz Ljubljane g. Gabr. Remérand je izročil 16. sept. učenca in učenca II. razr. višje nar. šole, v

Sv. Križu pri Kostanjevici, ki dopisujejo s Francosko, odlikovanje francoskega Podmladka Rdečega križa. Kot je že znano, je na šoli v Sv. Križu, vpeljala učiteljica gđc. Minka Očakar mednarodno dopisovanje otrok, ki ga vodi z zelo lepimi uspehi. Gotovo in brez dvoma zahteva to delo mnogo truda in žrtve ne samo od otrok samih, ampak tudi od voditeljice, ki sama prestavlja vsa pisma otrok v tuje jezike in zopet prevaja došle odgovore iz inozemstva v slovenščino. Pri tem delu ji vsestransko pomaga njena sestra gđc. Anica Očakar. Največ rish, predvsem iz narodne ornamentike in ročnih del, izključno z narodno vezeno, so poslali njeni učenci in učenke v Francijo. Poročila zatrjujejo, da so te izdelke v Parizu in drugih mestih s priznanjem in velikim veseljem sprejemali. Tako je šolska mladina z delom, ki zbujajo in kaže njeno voljo za napredek, tudi zbudila zanimanje za našo domovino. Iz priznanja za to lepo delo je Comité Directeur de la Croix Rouge Française de la Jeunesse odlikoval te nadarjene in požrtvovalne učence in učenke svetokrižke šole z Médaille d'Honneur. Gosp. konzul je sam izročil otrokom to odlikovanje z željo, da naj jim bo drag spomin na Francijo, kakor tudi v priznanje za njihov trud in delo. Otroci so bili veseli tega odlikovanja in upravičeno ponosni, da morejo na tak način služiti svoji domovini in obenem utrjevati prijateljske vezi med Jugoslavijo in Francijo.

— Rabljene dobro ohranjene Widrove »Prva čitanka« (10 do 20) kupi šol. uprav. v Olimju, p. Podčetrtek.

— Zahvala. Gospod šol. nadzornik Ljudevit Stiasny v Ljubljani je podaril učiteljski knjižnici IV. državne deške osnovne šole v Ljubljani (Prule) lepo število pedagoških knjig, papirja za revne učence, za revne in brezposelne starše naših otrok pa več oblek, perila in obutev. Za velikodušno darilo se gospodu nadz. L. Stiasnemu najlepše zahvaljuje šol. upravitelj Lipovec Josip.

— Za prekmurski muzej. Proučevanje prekmurske zemlje napreduje. Ta napredek pospešuje zlasti novi rod, vzgojen v slovenski šoli, ki nadaljuje in pogloblja delo redkih znanstvenih delavcev, ki so že doslej z ljubeznijo in razumevanjem proučevali našo krajino. Neizvršenega dela je pa še mnogo in da bi ga mogli uspešno izvesti, je treba smotrene organiziranosti. Tako organizacijo naj predstavlja muzejsko društvo, ki naj zbere vse, ki se zanimajo za pretekle in sedanje razmere Slovencev med Muro in Labo. To društvo bo zasnovalo v M. Soboti muzej, ki bi bil poleg popolne gimnazije pač najvažnejša in najnujnejša prekmurska kulturna ustanova. Muzej naj bi izbral vse dokumente naše preteklosti, narodopisno umetnostno gradivo, književna dela v prekmurskem narečju in literaturo o naši zemlji, skratka, vse, kar potrebuje naša preteklost in sedanost. Muzejska zbirka nas bo predstavljala pred svetom, ki nas obišče, za nas same bo pa imela vzgojni pomen in bo služila znanstvenemu delu. — Potreba, da je ves material zbran na enem mestu, in sicer prav v sredini naše krajine, je dovolj ravna. Tudi je skrajni čas, da se zbiranje materiala, ki se izgublja, takoj prične. Pripravljali odbor prekmurskega muzejskega društva je vložil pri oblasti pravi in bo po odobritvi takoj sklical ustanovni občni zbor in vabi že sedaj k sodelovanju vse, ki gledajo z razumevanjem snovanje našega muzeja. — Pripravljali odbor: Škrlek Vladimir, abs. jurist; Gumilar Franjo, šol. upravitelj; Novak Viljem, suplent.

— Kmetijska matica. Vabimo vse one, ki se zanimajo za kmetijstvo, da se naročijo na redne publikacije za l. 1934. Izšle bodo 4 poučne in zanimive knjige za minimalno ceno 20 Din. Naročila sprejemajo poverjeniki in Kmetijska matica v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

— Založba Kmetijske matice. Opozarjamo tovarišice in tovariše, ki so poverjeniki in redni člani Kmetijske matice, da dobijo sledeče knjige iz prejšnjih letnikov Kmetijske matice po znižanih cenah, in sicer: Naša prasičja reja. Spisal A. Oblak. 10 Din. — Naša zelenjad. Spisal A. Skulj. 10 Din. — Kmetovalčev svetovalec. Spisal inž. Teržan. 10 Din. — Več dobre krme! Spisal inž. Teržan. 10 Din. — Veterinarska higiena. Spisal Dr. Kunc. 12 Din. — Umno kletarstvo. Spisal Fr. Gombač. 10 Din. — Zadrugištvo (vsi trije deli). Spisal Miloš Stibler. 15 Din. — Poljska privreda u seoskim osnovnim školama. Spisal I. Ritig. 20 Din. — Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah. Spisali dr. Spiller-Muys, Jos. Šuštič, inž. Presel, Jos. Pevec. 60 Din. — V boju za zemljo in državo. Spisal A. Prepeluh. 6 Din. — Gospodarstvo pri starih narodih. Spisal A. Sovre. 10 Din. — Življenje čebel. Spisal Maeterlinck-Wester. 10 Din. — Dvig uboge gmajne. Spisal Zalaznik. 10 Din. — Kmetijski pokret med Slovenci. Spisal A. Prepeluh. 5 Din. — Neposredni davki. Spisal A. Mošetizh. 15 Din. — Idejni temelji slovanskega agrarizma. Spisal univ. prof. dr. Fr. Veber. 20 Din. — Agrarizem in slovanstvo. Govor čl. min. dr. M. Hodža. 1 Din. — Ciril Jeglič: Obrazi. 10 Din. — Cvetko Golar: Vdova Roš-

linka. 10 Din — Dr. M. Dolenc: Zdražbarji. 5 Din. — Fr. Tovornik: Stara pravda nekda. 5 Din. — Hemon-Debeljak: Marija Kožuhovala. 10 Din. — Jože Jeram: Zastava v vetru. 10 Din. — Bunin-Preobražensky: Ponočni pome-nek. 10 Din. — J. Lovrenčič: Pereči ogenj. 10 Din. — Tone Gaspari: Cesta. 10 Din. — Andre Theuriot: Kri Finoclov. 10 Din. — Ivan Albreht: Dom na Slemenu. 10 Din. — Breznik: Klic Gorjancev. 10 Din. — Poština se zaračuna posebej.

— Sekcija Pomladka Jadranske straže sporoča vsem sreskim učiteljskim društvom, da jim na željo rada pošlje na njihova zborovanja predavatelja, ki bo p. t. učitelstvu razložil namen, cilje in ustroj Pomladka Jadranske straže ter dal navodila za njegovo uspešno delovanje. Vse p. t. poverjenike in poverjenice PJS prosim, da imajo s svojim Pomladkom ta mesec občni zbor, izberejo novo upravo ter skušajo vse urediti v smislu I. okrožnice PJS, ki je bila prejšnji teden razposlana na vse šole. Povsod, kjer še ni PJS, naj ga skuša poživiti učiteljsko ustanoviti! Ne delamo zase, vsi naši napori so posvečeni kralju, narodu in državi!

— Lavtarjeva metoda računskega pouka v inozemstvu. V Avstriji je mnogo starejših učiteljev, ki so bili Lavtarjevi učenci na učiteljski. Ti poučujejo računstvo po Lavtarjevi metodi računskega pouka. Tako se je navzelo na njihovih šolah tudi mlajše učiteljsvo Lavtarjevih idej. V roke nam je prišlo pismo mlajše kolegije iz Avstrije, ki piše o tem sledeče: »Poučujem po Lavtarju in uporabljam njegov sistem računskega pouka zato sem nedavno prejela posebno pohvalo od šolskega svetnika za izredne uspehe pri računskem pouku.« — Kakor smo informirani se vrše v Avstriji tudi priprave za izdajo Lavtarjeve metodike in njegovih računic. Pri nas so izšle dosedaj Lavtarjeve računice za vse stopnje osnovne šole po novih učnih načrtih in metodika računskega pouka po Lavtarju. Izdelana pa je tudi računica za višjo narodno šolo po najmodernejših principih in bo izšla, čim bo odobrena.

— Tiskarski skrat me je napravil v 9. številki »Učit. tov.« v poročilu o glavni skupščini CMD za nadzornika. Izpustil pa je sreskega šol. nadzornika tov. Ivana Tomažiča, ki je že preje bil v vodstvu družbe in je bil na zadnji skupščini ponovno izvoljen. Toli-ko resnici in točnosti na ljubo. Upravitelj Hren.

Za vsakogar potrebna knjiga

Državoznanstvo

(Spisal dr. Fr. Ogrin)

je izšla sedaj v naši založbi

V s i u č i t e l j i

na srednjih, strokovnih, meščanskih in narodnih šolah potrebujejo to knjigo o ustroju naše države in o naših zakonih p r i p o u k u

Cena broširane knjige Din 24.—
" vezane " " 28.—

Knjigarna Učiteljske tiskarne

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6
Maribor, Tyrševa ulica 44

Letošnje leto pa ga je prevzelo JUU — sekci-ja za savsko banovino ob sopomoči lanskega lastnika. Uredništvo pa je še nadalje v rokah dosedanjega urednika, znanega kulturnega delavca šolskega nadzornika Ljudevita Krajačiča. »Smilje« izhaja mesečno ter stane celoletno (10 števil) 15 Din. Uprava lista se nahaja v Hrvatskem učiteljskem domu na Trgu Kralja Aleksandra. Zanimivo pa je vse-kakor dejstvo, da se tiska »Smilje« izven sedeža banovine pri Šeku, v Samoboru, koder stanuje tudi odgovorni urednik Lobe.

V Sofiji imajo tudi posebno češko osnovno šolo, ki jo posejajo otroci češkoslovanskih državljanov. Ta manjšinska šola šteje letos 107 otrok, 10 več kakor lansko šolsko leto.

»Učiteljska riječ« je sestra našega »Učiteljskega tovariša«, ki jo izdaja letos še le prvo leto savska sekci-ja JUU. Urejuje jo tudi našim učiteljem znani tov. Jovan Milojević. Časopis prinaša razen stanovskih zadev tudi beletristiko, ki jo pišejo pisci iz učiteljskih vrst. Poslednja »Učiteljska riječ« prinaša feljton Ranka Marinkovića: »Priča o turobnim putnicima«. Pisec feljtona je dovršil pred letom zagrebško učiteljsko šolo, zdaj pa se je vpisal na zagrebško univerzo. Prično suče pero in je dobil o veliki noči literarno nagrado za svoj feljton, ki ga je sprejela ob nagradnem tekmovanju beogradska »Politika«, najuglednejši dnevnik v naši državi.

Pesem »Kje dom je moj« — prepevamo tudi po naših učilnicah. V originalu se glasi »Kde domov mój« in je češka narodna himna. Uglasbil jo je Fr. Škroupa, ki je bil sin vaškega učitelja Dominika Škroupe. Minule dni so imeli v vasi Osicah pri Pardubicah velike narodne svečanosti, in so vzdicali umetniško spominsko ploščo v spomin učitelju Dominiku Škroupu, tamkajšnjemu narodnemu delavcu, glasbeniku in očetu stvaritelja državne himne. Svečanosti je prisostvovalo vse domače in okoliško učiteljsvo, slavnostno besedo pa je spregovoril okrajni šol. nadzornik tov. Ladr iz Pardubic.

Učiteljski pravnik

OSEMLETNO OBVEZNO ŠOLANJE IN OLAJŠAVE ODNOSNO SKRAJŠANI POUK NA NARODNIH ŠOLAH.

O odpustu teh otrok (§ 66. a in b) odločuje na prošnjo staršev krajevni šolski odbor s pridržkom, da sklep odobri obče upravno oblastvo to je sresko načelstvo, zato v bodoče zadevnih prošnjah o odnosno predlogov ni predlagati kraljevski banski upravi v rešitev, ker določuje po zakonskih določilih sresko načelstvo.

Za učence, ki so stari 14 let in so obiskovali osem let šolo, ni ovire za odpust iz šole, ako so dovršili osnovno šolo, to je prvo, drugo, tretje in četrto šolsko leto dotične šole.

Po prejšnjih šolskih zakonih je postal otrok šoloobvezen z dopolnjenim 6. letom starosti, a iz šole je bil odpuščен s 14. letom starosti. Naš sedanji šolski zakon določa v § 56.:

»V šolo se vpisujejo vsi sposobni dečki in deklice, ki so dopolnili sedem let ali jih dopolnijo do konca dotičnega koledarskega leta. Telesno in duševno posebno razviti otroci se smejo vpisati v šolo tudi z docela dopolnjenim šestim letom, če je v šoli zadosti prostora.«

Pričenši s šolskim letom 1930/31. v smislu teh zakonitih določil sprejemamo v šolo novince v starostni dobi 7 let. S šolskim letom 1937/38. bodo po osemletnem obveznem šolanju odpuščeni iz narodne šole prvi učenci sprejeti kot novinci v šolskem letu 1930/31. po zakonu o narodnih šolah v starostni dobi 7 let. Navedeni učenci in učenke bodo v starosti 15 let zapustili šolo. To bo vsekakor pomembno za podeželje, kjer starši poljedelci uporabljajo svoje otroke v starejši dobi zlasti nad 12 let že pri vsakdanjem poljskem delu. Zato bo vsekakor priporočljivo, da se, ako le mogoče v danih prilikah poslužujemo podane zakonite osnove drugega stavka § 56. Ker smo pri nas pred uveljavljenjem zakona o narodnih šolah sprejemali otroke v šolo z dopolnjenim 6. letom starosti je dokazano, da so pri nas otroci z dovršenim 6. letom starosti v veliki večini duševno in telesno godni za obisk šole. Želeli je, da se poslužimo zakonite določbe v splošnem s sprejemanjem otrok v starosti 6 let, zlasti oziraje se na podeželje, da se izognemo starosti 15 let in ustrezemo potrebam podeželskih staršev poljedelcev pri zaposlitvi starejših otrok pri poljskih opravilih.

(Dalje prihodnjič)

—§ Vprašanje. Moj sin, letošnji abiturient, je sprejet v vojno akademijo. Računovodstvo kralj. ban. uprave mi je utrgalo zanj za oktober in september draginjsko doklado hkrati dasi je bil sin še ves september docela v moji oskrbi. Ali je računovodstvo upravičeno, da mi trga draginjsko doklado tudi za nazaj?

Odgovor! Rodbinska draginjska doklada pripada izjemoma za otroka še po 16. letu starosti, če se otrok šola, a najdelj do dovršenega 23. leta starosti, po čl. 9. točka c) uredbе o drag. dokladah št. 10990/1 z dne 12. III. 1932. (Roč. kat. str. 85—88.) Ker traja šolsko leto od 1. septembra do naslednjega 31. avgusta, se smatra, da je dovršil abiturient šolanje 31. avgusta, če se ne šola dalje na višji šoli, in pripada zanj rodb. draginjska doklada do tega roka. Po 31. avgustu bi pripadala drag. doklada zanj le, če bi bil duševno ali telesno nesposoben za pridobivanje (glej točko b) navedenega člena). Drž. službenec je dolžan po § 90. urad. zakona prijaviti takoj vsako osebno in rodbinsko izpremembo, ki vpliva na njegovo službeno razmerje napram državi (Roč. kat. str. 73). Ako bi bilo javljeno v gornjem primeru, da je sin maturiral meseca junija, bi se bila zanj ustavila pravočasno rodbinska drag. doklada z 31. avgustom in ne bi bilo treba odtrgovati neopravičeno prejetih zneskov, ki se morajo izterjati, pa tudi za daljšo dobo, kot 2 meseca.

Naša gospodarska organizacija

—g Mariborsko upokojeno učiteljsvo je počastilo spomin generala Maistra. Krožek upokojenega učiteljsva v Mariboru je imel pretekli četrtek svoj redni mesečni sestanek, katerega se je udeležilo 38 upokojenih tovarišev in tovarišic. Zanimivo je, da je bil to že 25. redni sestanek pod vodstvom agilnega tov. Ogorelca. Ob tej priliki je na sestanku zbrano učiteljsvo počastilo spomin pokojnega osvoboditelja Maribora in naše severne meje, generala Maistra s tem, da je zbralo 200 Din kot prisrčevke za Maistrov temeljni kamen Učit. domu v Mariboru. Naj bi ta lepa gesta naših stanovskih veteranov naša primeren odmev v vrstah aktivnega in tudi drugega upokojenega učiteljsva v mariborskem okrožju!

—g Izkaz prispevkov za »Maistrov kamen« UD v Mariboru. Našemu vabilu za poklonitev prispevkov za »Maistrov kamen« se je doslej odzvalo učiteljsvo naslednjih osnovnih šol: Maribor I. deklška mešč. 100 Din; Sv. Jakob v Slov. gor. 30 Din; Slivnica pri Mariboru 16 Din; Sv. Florijan v Doliču 20 Din; Pameče pri Slovenjgradcu 25 Din; Slov. Bistrica (deš. os.) 60 Din; Studenci pri Poljčanah 20 Din; Studenci pri Mariboru (deška os.) 130 Din; Celje (deš. os.) 50 Din; Remšnik 30 Din; Ptuj (deklška os.) 65 Din; Dol. Lendava 35 Din; Prosenjakovec 12 Din; Gor. Lendava 15 Din; Griže pri Celju 65

Din; Puščava pri Sv. Lovrencu na Poh. 15 Din; Št. Janž na Dr. polju 35 Din; Sv. Lovrenc nad Prežinom 30 Din; Vojnik (mešč. š.) 15 Din; Križevci v Prekmurju 20 Din; Makole 76 Din; Genterovci v Prekmurju 10 Din; Sv. Jošt na Kozjaku 25 Din; Dobrovnik v Prekmurju 10 Din; Mežica (os. šola) 45 Din; Sv. Vid pri Grobelnem 20 Din; Sv. Lovrenc na Poh. 35 Din; Sv. Jurij ob Ščavnici 16 Din; Vurberk pri Ptuj 40 Din; Bodonci v Prekmurju 30 Din; Gornji grad Din 24.50; Sv. Marjeta n. Ptuja 10 Din; Št. Ilj pod Turjakom 30 Din; Plešivec pri Velenju 5 Din; Sv. Lenart pri Vel. Nedelji Din 18.25; Sv. Križ nad Mariborom 10 Din; Sv. Bolfenk na Kogu 10 Din; Slovenjgradec (os. š.) 50 Din; Sv. Jurij o. Taboru 25 Din; Križevci pri Ljutomeru 40 Din; Ruše 95 Din; Negova 15 Din; Maribor II. deklška osn. 30 Din. Razen teh šol je daroval krožek upok. učiteljsva v Mariboru 200 Din! Skupaj Din 1657.75. Prav pri-srčna zahvala vsem dosedanjim darovalcem! Naj bi našli še mnogo naslednikov!

M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljska fiskarna

—t Število članov naše največje stanovske zadruge Učiteljske tiskarne v Ljubljani se razveseljuje več. Priglaša se mnogo agilnih tovarišev in tovarišic, ki imajo vsi globoko ukoreninjeno stanovsko zavest in zmisel za združništvo. Ker je Učiteljska tiskarna gospodarska hrbtnica vseh naših stanovskih ustanov pa tudi naše učiteljske organizacije in ker smo z Učiteljsko tiskarno tudi potom šole tesno povezani je moralna dolžnost vsakega našega člana, da postane član tudi tega največjega stanovskega podjetja. S tem ne pomaga le samemu sebi — saj ima pri nakupu 15% popusta — s čim številnejšim članstvom bo tiskarna še pridobila na ugledu in veljavi in bo še tem bolj lahko delala v korist učiteljsva in šolstva. Delež v tej zadrugi znaša 250 Din, ki pa se lahko plača v 10 obrokih po 25 Din, kar zmoro lahko tudi najmlajši(a) tovariš(ica).

—t Prva številka »Zvončka« je izšla Učiteljska tiskarna ga toplo priporoča vsem dosedanjim, posebno pa vabi nove naročnike.

—t Svoji k svojim, to geslo ne velja samo za naše domače tvrdke. Geslo »svoji k svojim« kliče tudi vse učiteljice in učitelje, vse naše člane v Učiteljsko tiskarno in njene knjigarne v Ljubljani in Mariboru. Naša moralna dolžnost je, da v prvi vrsti podpiramo naša stanovska podjetja. Torej še enkrat: »Svoji k svojim!«

—t Nekaj, kar smo zelo pogrešali. Za praznik I. december ali pa za Vidov dan, so bila naša šolska in sokolska društva vedno v zadregi, ker je manjkalo njihovih mladini primerne gradiva za proslavo teh slavnostnih dni. Iz te stiske nas je sedaj rešila naša marljiva pisateljica in velika prijateljica mladine Manica Komanova, ki je sestavila za našo mladino dva slavnostna prizora, prvega za Vidov dan drugega za prvi december, in sicer tako posrečeno in lepo kakor zna samo Manica, ki pozna otroško dušo do dna, pozna razmere in prilike v katerih se giblje naše šolstvo in sokolstvo.

Oba prizora sta kratka (vpriporitev enega kakor drugega bo trajala 15 do 20 minut), a polna pestrosti in živahnosti in bosta delovala na mladino vzgojno in strogo nacionalno. Oba prizora sta lahko vpriporočljiva v vsaki šolski sobi ali sokolski telovadnici. To zares potrebno delo je že zagledalo beli dan. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarnah! Cena samo 3 Din. Sokolska društva in šolska vodstva sezite po njej.

Mladinska matica

—mm TE DNI MORAMO DOLOČITI NAKLADO za »Naš rod«. Cenjenji poverjeniki so naprošeni, da čimprej zaključijo nabiranje naročnikov in nam dopošljejo naročila. Število naročnikov letos ne sme pasti. Vsaka šola naj si prizadeva, da doseže vsaj lansko število! Lani se nam je posrečilo padanje števila naročnikov ustaviti, letos poskušajmo število dvigniti! Najrevnejši kraji na kmetih in rudarski revirji so se izkazali. Povsod je število naročnikov naraslo. Pričakujemo tudi od drugih takšnega odziva.

—mm Prva številka »Našega roda« pojde te dni v tisk. List bo še bolj bogat po vsebini in obliki kot lani. Naslovno povest je napisal O. Hudaes. Z daljšimi stvarmi bodo letos zastopani tudi R. Pečjak, Čehov v Gradnikovem prevodu in J. Lovrenčič. Prav zanimiv bo tudi opis K. Kocjančiča »V čolnu po našem Jadranu«.

Tudi ilustrativno bo list bogat. Naslovno stran za prvo številko je izdelal M. Gaspari, notranje vinjete pa J. Trpin. Od drugih ilustratorjev srečamo v listu se Ravnikarja, Buzika, Justina in Jakca.

—mm Mladi junak je priobčil v svoji prvi letošnji številki, ki je pravkar izšla o M. M. naslednje vrstice:

Mladinska matica v Ljubljani, ki vam je vsem dobro znana, je izdala v 7 letih 5 letnikov »Našega roda« in 32 knjig v skupni nakladi, ki presega 610.000 izvodov. Popolnoma bomo razumeli to število, če pomislimo, da tehta vsa ta naklada nad 70.000 kg. Če bi položili knjigo na knjigo, bi bil kup teh knjig visok nad 5000 m. Knjiga pri knjigi v ravni

Drobiž

(Nabral -nč-)

Vzgoja in prosveta sta temelj vsake življenjske edinice. Tega se zavedajo tudi na Daljnem vzhodu, koder ustanavljajo novo državo Mandžukuo. V glavnem mestu te najmlajše države, ki se imenuje Shinkin, in raste pravkar iz temeljev, so pričeli graditi prve palače za razna upravna oblastva. Med prvimi poslopji pa se je dvignilo iz tal ministristvo za vzgojo. Zgrajeno je po vseh sodobnih principih zapadnjaških gradbenikov. Dobro so začeli Mandžuriji: z vzgojo in prosveto bodo zbetonirali svojo Mandžukuo že ob rojstvu.

Stanovska organizacija naših tovarišev v Franciji, ki šteje nad 80.000 članov in se imenuje Syndicat National (Učiteljska nacionalna zveza) je vstopila zdaj v Confederation du Travail (Splošna delavska zveza).

Osnovna šola v Cabuništu ob Ohridskem jezeru v »Učiteljskem tovarišu« še ni bila nikoli omenjena. Zdaj pa je v zvezi s pomembnim dogodkom. Tam bistri šolsko mladež tovariš Andjelko Krstić. V prostem času tudi piše, in sicer zelo dobro. Saj mu je založila Srpska književna zadruaga obsežen roman »Trajan« koder je prikazano življenje južnih predelov naše države. Učitelj Krstić je dobil te dni tudi odlično priznanje Akademije sedmerih umetnosti, ki mu je prisodila soglasno nagrado za književnost v znesku 10.000 Din, ter jo je razpisal beogradski knjigarnar Geza Kohn. Priznanja z nagrado Akademije sedmerih umetnosti, za katero so se potegovali številni odlični jugoslovanski literatje, dobil pa jo je učitelj, smo veseli vsi njegovi tovariši, ki mu k odliki iskreno čestitamo.

»Smilje« je mladinski list hrvatskih šoloobveznikov. Letošnje šolsko leto mu je že 74. leto izhajanja. Še lanski tečaj mu je bil lastnik Hrvatski pedagoško-književni zbor.

črti pa bi dala razdaljo 85 km, torej progo Ljubljana—Celje ali še kaj več kot iz Celja do št. Ilja v Slov. goricah ob avstrijski meji! Kdor le more, bodi član te mladinske ustanove, kajti denar, izdan za dobre knjige, se najbolj bogato obrestuje!

STATISTIKA NAROČNIKOV.

	lani 89	letos 85
Bohinjska Bistrica	28	33
Bohinjska Bela	7	14
Sv. Bolfenk v Slov. gor.	48	17
Cankova	91	107
Celje okol. deš.	34	56
Cerklje	16	30
Čatež p. Veliki Loki	2	9
Čemšenik	30	40
Češnjavec p. Sl. B.	72	70
Črna	81	69
Črnomelj	0	14
Dobriče p. Trebnje	56	66
Dolenja vas pri Ribnici	23	23
Dolnja Lendava	53	61
Domžale	10	21
Dražgoše	7	17
Frankolovo	30	57
Gorje	85	50
Griže	74	67
Hrastnik, dekl.	11	77
Hrastnik, deška	28	29
Ihan	64	48
Ježica	53	66
Komenda	130	134
Koroška Bela	94	100
Kranj dekl.	45	41
Krka	4	18
Sv. Lenart p. Laško	48	53
Sv. Lenart v Slov. g.	37	39
Lesce	28	34
Limbuš	171	177
Ljubljana VI. deška	14	22
Ljubljana pomožna šola	207	159
Ljubljana I. dekl.	161	138
Ljubljana IV. dekl.	73	81
Logatec	26	28
Gornji Logatec	46	52
Maribor II. deška	187	172
Maribor III. deška	103	117
Maribor II. dekl.	54	57
Maribor IV. dekl.	0	36
Sv. Marjeta na Dr. p.	69	70
Novo mesto dekl.	84	80
Novo mesto deška	0	17
Oševsek	0	9
Pernice	72	110
Pobrežje pri Mariboru	1	13
Prečna	83	93
Preska	80	125
Študenti pri Mariboru		

Med šolami ki imajo lepo število naročnikov za »Naš rod«, naj omenimo posebno šolo v Breznici pri Žirovnici s 123 naročniki, od katerih je plačalo 117 kar za vse leto. Da bi imeli mnogo takih šol!

— »Mladika« prinaša v svoji 10. številki tole kritiko o naših publikacijah.

Knjige Mladinske matice, letnik VII., Ljubljana 1934. — »Mladinska matica« je ljudskošolskim otrokom, katerim je namenjena izdala štiri knjižice na približno tristo straneh. Zbornik »Kresnice« je izmed letošnjih knjig gotovo najbolj zanimiv, ker so ga napisali in ilustrirali otroci sami. Vsebuje dogodbe in kratke spise iz njih družinskega in šolskega življenja, kakor so jih opisali sami. Sestavki so prav ljubko pisani in je v njih za dušeslovca in vzgojnika veliko zanimivih odkritij. V besedah današnje mladine se čuti

utrip sodobnega časa in življenja, vendar ga ne dojemajo z razumom, ampak s srcem in čustvom. — Slikanica »Kaplje« ima včasih nerodne ilustracije in nerodne stihe, škoda je to, da je slikar omejen na tako majhno obliko knjige. — Bevk s povestico »Tovariša« kaj novega ni povedal, saj je motiv mladega tatu porabil že v »Tatiču«, je pa napisal prijetno deško zgodbo iz proletarskega predmestja. Knjižico je ilustriral Ksenija Prunkova. Pomuditi se moramo dlje časa pri poljudno poučni knjižici »Potovanje skozi čas«, ki naj je kratek prerez skozi gospodarsko zgodovino sveta. Začenja s pradavno dobo, ko na svetu še ni bilo ničesar in je bil tudi človek »le del prirode, bitje, ki je živel skoraj kakor živali« (str. 8.) in nas vodi prav do današnje teške gospodarske stiske. Ta mala knjižica, namenjena ljudskošolski mladini, je pisana v duhu historičnega materializma in materialističnega evolucionizma. Gospodarstvo je pisatelj »najvažnejša družbena sila, ki poganja človeško življenje vse dalje v napredek. Ono je kakor nevidni motor, ki neprenehoma drda in vleče za seboj kulturo, znanost, politiko in vse drugo, kar še spada k duhovnemu življenju človeka« (str. 6.). Vse je plod evolucije, »vse je plod gospodarskega razvoja« (str. 8.). Tudi človek se je s stopnje »skoro živali« šele skozi tisočletja razvil v razumno, mislečo in govorečo bitje. Do bogov je človek prišel s tem, da je začel častiti svoje prednike. Kako je prišel do enoboštva, pisatelj ne pove. Seve se z veseljem dregne ob »temni« srednji vek, ko je »cvetelo le bogoslovje« (str. 46.) a končno je »mesto srednjeveškega praznoverja zavladala prosveta in razum« (str. 63.). Temu razumu zapoje pisatelj slavospev s himno strojem, civilizaciji in napredku in še sijajnejši prihodnosti, ker »človeški moči ni nikjer meja« (str. 69.). »Delo ustvarjajočega človeka dobiva vse smelejše oblike, bodočnost je njegova, bodočnost je zmagala nad prirodo, bodočnost je — človek« (str. 74.). V znamenju tega velikega človeka se knjižica končuje. — Slovenci smo še po veliki večini katoličani. Torej otroci, ki hodijo v naše ljudske šole, so tudi katoliški, zato bi tudi knjige, njim namenjene, morale biti pisane v takem duhu. Kaj je hotela Mladinska matica s to knjižico, pisano iz materialistične ideologije, ne vem. Odklanjamo to knjižico z njo vred tudi Mladinsko matico, če bi slovenski mladini izdajala take knjige. S. V. (K. omeni se najbrže še povrnemo.)

Šolski radio

—r. III. teden. V torek 16. oktobra bo predaval g. Joža Vombergar »O mladinski igri.«

Vsebina tega predavanja je:

Mladinska igra je nastala iz notranje potrebe otroške duše, iz otroške ljubezni in težnje do igre sploh. Otrok v prvih letih se zadovolji z vsako igro, zadostuje mu najprej preprosta igra. Čim starejši pa postaja, toliko izbirnejši postaja tudi v igri in igračah. Otroci v šolskih letih radi začno oponašati, posnemati starejše ljudi; zato jih veselo igre, v katerih posnemajo prizore iz življenja starejših. Izprva so take igre preproste, pozneje se lotijo tudi iger, ki služijo že nekakim dramatičnim prizorom. V šoli pa se naučijo iger,

pri katerih je treba znati točno besedilo igre in zdaj smo pri mladinski igri, kateri je namenjeno to predavanje.

Ločimo dve vrste mladinskih iger, take, pri katerih igrajo otroci iz svojega življenja (nastopajo kot osebe le otroci) in pa take, pri katerih nastopajo izvečine starejše osebe, ki jih predstavljajo na odrasle otroke. Glavni junak pa je vedno otrok. Ker je v otrokih močno razvito nagnjenje k posnemanju, so jim igre druge vrste mnogo ljubše.

Da bo mladinska igra dosegla svoj uspeh, je treba izpolniti več pogojev. Prvič se je treba potrebnega besedila dobro naučiti; a samo naučiti se na pamet, še nikakor ne zadostuje; treba je pravilne izgovorjave, prednašanja. Potreben je dalje pravi pogum in pravilno življenje v igro.

Koristi, ki jih nudi otroku taka igra, so neprecenljive. Ne le, da si otrok s tem uri svoj spomin, da se uči kretati in nastopati pred občinstvom, kar mu more zelo koristiti v poznejšem življenju, temveč mu take igre neprimerno močno vzgajajo srce in mu bude misel za lepoto in umetnost tudi v poznejšem življenju. Poleg vzgoje duha je še važnejša vzgoja srca in tega bi nobena šola ne smela prezreti!

V petek 19. oktobra bo pokrajinska odaja iz Mokronoga: »Tam za goro, škrljanči pojo.« Izvaja mladina tamošnje narodne šole; vodi g. Pavle Herbst.

Razpored:

1. Petje: Tam za goro.
2. Zemljepisni opis Mokronoga in okolice ter Mirenske doline.
3. Zgodovinski podatki.
4. Gospodarske prilike; prosveta, društveno življenje.
5. Sloveča božja pot »Žalostna gora«; petje romarskih pesmic.
6. Trgatev; petje napitnic in »Tam za goro«.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev Pevski tečaj Učiteljskega pevskega zbora je preložen na 20. in 21. t. m. — Odbor.

Štanovska organizacija JUU

Iz sekcije

—s Povodom pretresljive smrti Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra je poslala sekcija organizacijski centrali v Beogradu brzojavko sledeče vsebine:

Globoko pretreseni in razžalošeni po tragični smrti Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra prosimo, da blagovoli izvršni odbor tolmačiti visokemu Kraljevskemu Domu in kraljevski vladi tudi v imenu sekcije za dravsko banovino in njenih 34 sreskih društev izraze globokega sožalja in zagotovilo neomajne vdanosti in zvestobe kralju Nj. Vel. Petru Drugemu in visokemu Kraljevskemu Domu.

Podpredsednica: Franja Završanova. Tajnik: Metod Kumelj.

—s Upravitelji(ce)! Opozorite krajevne šolske odbore, da poravnajo zaostalo naročnino Popotnika, ki sega pri sekciji v velike tisočake in onemogoča redno poslovanje. Prvi številki letošnjega letnika so bile priložene položnice, ki se jih čimprej poslužite in nakažite naročnino tudi za letošnje leto. — Blagajnik.

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 • STRITARJEVA ULICA 3

Iz društev:

+ JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH je zborovalo dne 15. septembra 1934. v Rog. Slatini. Po odobritvi zapisnika zadnjega zborovanja ter objavi društvenih dopisov je poročal tov. predsednik Miloš Verk o banovinski in državni učit. skupščini. Poročilo je sledilo članstvo z vidnim zanimanjem. — Poročila funkcionarjev so se odobrila. Potem so se vršile volitve upravnega in nadzornega odbora. Glasno in brez debate je zbor izvolil v odbora dosedanje funkcionarje, na novo sta prišla v upravni odbor tov. Kudašev Cilika in tov. Albin Podjaveršek.

Po obnem zboru je predaval nar. posl. g. Vekoslav Spindler o zakonu o obvezni telesni vzgoji naroda. Obrazložil je nastajanje zakona, poudarjal njega važnost in naznačil cilj istega za splošni kulturni dvig vsega naroda. H koncu se je še dotaknil prosvetnih prilik v šmarskem srezu, ki niso povoljne, a se zboljšujejo, kar je pripisovati naporom izvenšolskega udejstvovanja učiteljstva.

Pri slučajnostih so stavili nekateri tovariši(ice) pripombe k zadnjim učit. premestitvam. Po dvehurni razpravi je tov. predsednik zaključil dobro uspešno zborovanje.

Vpisanih članov 76. Navzočih 42, t. j. 55%.

Predsednik: Miloš Verk, s. r. Tajnik: Oskar Rataj, s. r.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izpravlja optik
Ljubljana, Stari trg 8

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Pelikan RADIRKA

ZA NAVADNE
KOPIRNE
IN BARVNE
SVINČNIKE

GÜNTHER WAGNER k. d.,

Zagreb — Poštni predal št. 94

Za srednje, strokovne, meščanske, osnovne šole

dobite vse mogoče
knjige in potrebščine

v naših knjigarnah:

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 — Maribor, Tyrševa ulica št. 44

Izvršujemo vsa tiskarska in knjigoveška dela. Na zalogi razne slike, fizikalni aparati, zbirke in druga učila

UČITELJSKA TISKARNA r. z. z o. z.

Ljubljana — Frančiškanska ulica št. 6

Povodom bridke izgube sinčka

MILUTINA

se za številne izraze sožalja najlepše zahvaljujeta vsem cenjenim tovarišem in tovarišicam

Metod in Pavla Požar

Boh. Bistrica, dne 11 oktobra 1934